

ELŐFIZETÉSI DIJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 — „
Negyedévre	1 — 50 „
Vidékieknek 60 krral több	
HIRDETÉSI DIJ:	
Egész oldal	20 frt
Fél oldal	10 „
Negyed oldal	5 „
Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	
Kivételes esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árlengedés.	

SZABADSÁG.

„A Szabadkai Közlöny“ után és helyett

KIADJA: SZALAY LÁSZLÓ A. ÜGYVÉD.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr.

Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VIII. kör, virág-utca 337. hsz., hova a közlésre szánt levelek és kéziratok intézendők.

Hirdetések felvételnek ugyanott.

A „Nyitlér“ sora 15 kr.

Negyed oldalnál kisebb hirdetéseknek a térmérték tekintetében vétele nélkül minden szó után 5 kr. számítatik.

Az új törvénykezési palota lebontása.

Még föl sem épült a monstrum palota, már is arról kell szólnunk, hogy lebontatik-e?

Nekünk s a városi közgyűlés kisebbségének az volt az óhaja, hogy a törvénykezési palota semmi szín alatt ne építessék a mai helyre, hanem keressen a hatóság a város központja felé más területet, ha kell: sajátítson ki egy nagy négyszöget, építsen oda, hadd fejlődjék a városnak ez a része is. Ez a központ szerintünk a mai kórház, tüzoltótelep és a mellette levő ronda katonai épület és a nyílt lóvada lett volna.

Ha ez a terv akkor elfogadtatik, két jó eredményt érünk el.

1-ször is elértük volna azt, hogy a városnak az a nádfüvelű és apró házakból álló része pár év alatt kiépül, mert ügyvédek, bírák s a többi tisztviselők a törvénykezési palota körül tömörülnek, ha lehet, ezeknek a kedvéért pedig nagyon gyorsan emelkedtek volna a szebbnél szebb épületek. Elértük volna

2-szor azt, hogy most nem merülne fel ez a kérdés: elbontják-e az új épületet?

Az a telek ugyanis, a hol most épül a monstrum-palota: nem korlátlan tulajdona Szabadka város közönségének! Joga van ahoz másnak is, és az most jogait megvéendő, lebontatni akarja a tető alatt álló, különben is agyonütött épületet. Nem volna kár érte. Középleletet még aligha rontottak el úgy, mint el van rontva ez a „palota“ névvel csuolt pajtaszerű „alkotmány.“

TÁRCZA.

A zsidókérdés 1848-ban.

Ott hagytuk el a szót, hogy a zsidót a volt jobbágy emberrel együtt elnyomták, és kérdem, kik nyomták el? nem más, mint a régi kormány! Ennek szükséges volt a nép elnyomtatása, szükséges pedig azért volt, mert haszna volt belőle.

A régi kormány beszede az adót, a kamarai uradalmak jövedelmét, a bányák termékeit, szedte a vámost és harminczadot az ország szélén, postabér és lútri jövedelmeket és a beszede után — senkinek sem adott számot! Mar az emberek úgy megromlottak, hogy egymásnak a szemet is kilopják, ha tan a markukban tartanak is? Hat meg ha a kutyara úgy bizzák a haját, hogy meg számot sem tartozik adni? Jo madarak voltak ezek a régi kormányzók, értettek a tehéntejhez, de arra is vigyáztak, hogy az aliatulók észre ne vegyék, ki nyuzza le rojuk a bort. És valjon miből állott ezen vigyázat? elnyomták a népet, a mit bővebben is megmagyarázok.

Magyarországon ötszáz ezer nemes ember volt, egyedül ezek viselhetek hivatali és senki más, egyedül a nemes ember szólott a törvényhozásba és senki más? a nemes adót és vámost nem fizetett, azaz: ingyen élt a földön. Ez volt a legjobb víz a régi kormány malmára és ekképen használta azt rossz cseljaira.

A szegényebb nemességet pénzzel vesztette, hogy olyanokat válasszanak a hi-

gyak ki készítette ennek az épületnek a tervét, hogy kik és miként vizsgálták fölül ezt a tervezetet, akár a miniszteriumnál, akár a városi hatóságnál nem keressük, de tény az, hogy azok az emberek csak arra utaztak, hogy „építsünk“, hogy az épületanyagot elhasználjuk, de azzal legkevesebbet törődtek, hogy miként építsünk?

Az igazságügyi palotának keresztelt épület lebontását özv. Paracetits Félixé sz. Majoros Klára követeli.

Joga van hozzá, ezt a jogot megvette a várostól 19 évvel ezelőtt 1000 frtért.

Lénárd Máté polgármestersége idejében ugyanis kisajátították Czorda Félix házáat, hogy az akkori rogina barai területet rendezzék. Az akkori hatóság terve az volt, hogy a vasut előtt elterülő igen szép és nagy területet parkirozza. Ezt a tervet magáévá tette. boid. emlékezteti Mukits János is, a kinek polgármestersége alatt mintegy 12 évvel ezelőtt közgyűlési határozat is hozott a ronda telek befűtésére vonatkozólag. A határozat papíron maradt, a piszkos üzemek megköltötték az akkori hatóság kezét, elszibbasztották a munkakedvet, s örökségül hagyta ama telek rendezését a mai hatóságnak. És a mai hatóság rendezte. Hogy miként, az előtünk áll.

Elosztották a városi tanács tagjai háromléle a gyönyörűen díszíthető nagy területet. Ennek az első részét feldarabolták háztelkeknek, s megvásárolta a polgármester egyik legszebb pontját, utána vetek „övére“, s aztán következett a második rész. Ez a nagy térség közepe. Ide csináltattak azután egy kis ligetet. Elnevezték „Mária Terézia sétány“-nak, s tele ültették úgy, hogy a jövő esztendőben a fák egy részét ki lehet vagdálni, a megmaradt sűrűséget pedig adhatják a kaszárnyabeli bakáknak a takarodó elfűvés előtti esti órákra pihenőül. Azután majd élvezhet a közönség. A harmadik részre kierooszakolták azt a monstrum épületet, mely ott díszlencdik

vatalra és követségre, akik a régi kormánynak kuszipajtásai voltak. Ezen hivatalnokok közül többen egyebet sem tettek, mint a szegény jobbágy embert nyomorgatták, a követek pedig olyan törvényeket csináltak, melyek a szegény ember sorsain nem sokat könnyebbitettek; de különösen arra vigyáztak, hogy a jobbágyok soha se vergődhessek arra, hogy ö vagy a fia vagy unokája úgy, mint a nemes ember, megyei tisztviselő és követ lehessen, mert ha egyszer ezen jusra vergődhetik, talán észbe jutna számon kérni a zsebéből kizsarolt pénzt és ha számadást nem látna, megtagadná az adót, és nem lenne a régi kormányzókuk miből csipni, lopni; vagy pedig a számadás által kordába foghatná őket az ország és kevesebbet lophatnának! Erre nagyon vigyáztak a czinokosok és így okoskodtak: nemes ember van ötszáz ezer, ennek van jussa törvényeket hozni, s nehogy olyan törvényt hozzon, mely a nememesnek is megengedje, hogy a törvényhozásba beleszólhasson és utóbb még az adóról számot is kerjen, tehát a lopott pénzből megvesztegette a nemességet, és csináltatott vele olyan törvényt, a minőt a kormány akart.

Mi lett ennek a következése? a megvesztegetett nemesség által választott követek, minthogy a nemesség úgy sem fizetett adót, a paraszt sorsával mit sem törődött és nem bánta, ha az utolsó krajczárig nyuzta is a kormány, a mely aztán hasznat is vette a prédának és boszuállásképen azokat a nemes urakat, kiket meg nem tudott vesztegetni, kik aztán a jobbágyáguak pártját fogták, minden módon földözte.

az országot szélén, s elkeresztelték „igazságügyi palotának.“

Tették pedig mindezt azért, hogy a saját maguk kényelmét szaporítsák, s csináljanak a közgyűlési jogerős határozat ellenére maguknak egy új telepítvényt.

Most aztán közbökö csapott a „ménkü“ özv. Paracetitsné személyében.

A nevezett urnó először folyamodott a városhoz, hogy ne építsen, vagy ha épít, öt kártalanítsa. Kért tizezer forintot. Ezt a kérelmet beadta 1889. évi november 1-én, de a hatóság kinevette, megkezdtek az építkezést és folytatták, sőt be is akarják végezni. A sok huzavona után a kérelmező megunt a várakozást, s pert indított a város ellen a helybeli kir. bíróságnál, követelve sommás visszahelyezés utján az épület lerombolását és elhordását.

És most kérdezhetik, mi alapon lépett fel özv. Paracetitsné?

Egy közgyűlési határozat alapján, melynek szöszierinti szövege a következő:

1871. évi július 6-án Szabadka sz. kir. városban tartott rendes közgyűlés jegyzőkönyvének kiegészítéseként, 5048/227. Felvettett Paracetits szül. Majoros Klára asszonyságnak folyamodványa, mely szerint a város azon felszólítására, hogy a Czorda Bódogfélé ház kiváltásához járuljon s erre o. é. 1000 (egyszer) frtot azon feltétel alatt ajánlott, ha a város közönsége őt arról biztosítja, hogy a Czorda-féle ház eltávolításával nyert új homlokzat elé a vasutig a város semmiméni épületet, egy állandót, mint ideiglenest sem nem épít, sem pedig mint saját területén építeni enged, a közgyűlés ezen feltételt elfogadta. — Mint-hogy pedig a Czorda-féle ház eltávolítottat s illetőleg a város által megvettettet az 1000 frt lefizetése reá nézve kötelező erejűvé válván, azt ezennel teljesíteni kérvén egyuttal, hogy e tekintetben jogait biztosító okiratnak részére leendő kiadása ezennel elrendeltesék, a fenti összeg pedig letéti naplói 404. czikk alatt bevételbe jegyeztetett. Paracetits szül. Majoros Klára asszonyság által lefizetett ezer frtyai összeg a közgyűlés által ezennel elfogadtatik és ennek következtében a város közönsége részéről biztosítottatik, hogy a Czorda Bódogfélé ház eltávolításával, nyert új homlokzat elé a vasutig a város semmiméni épületet egy állandót, mint ideiglenest sem nem épít, sem pedig mint saját területén építeni

Továbbá egy második czélja volt a régi kormányoknak, az tudniük, hogy a szegény nép soha se tudja igazán, ki volt az ő nyomorgatója, s minthogy a megyei tisztviselők szedték be az adót, mely a nememes embernek keserves fizetése volt, ugyanazért a szegény nép azt gondolta, hogy a nyomorgatás egyenesen a nemességtől származik? holott az ördögök csak a nemesség háta mögé bujtak, és helyettük a jobbágy-ság mindig a nemességet szidta, mert azon néhány tisztviselő nemes ember volt. Így terelte el magáról a gyanut a kormány és így ért el egy másik czélt is, hogy a nemesség ellen huzított a jobbágy-ságot és minden nemmes embert.

Ezen gyűlölség úgy meggyökeredzett, hogy a nemes a nememesnek, ez pedig amannak halálos ellensége lett; a szegény ember egyedül megváltóját a királyban hitte, nem tudván, hogy a király nevében a kormány dolgozik, ez pedig úgy tesz, hogy a nemességgel nyuzatja az adózó népet, azon mese példájára, midőn a majom megfogta a macska lábát és azzal kaparta ki a gesztenyét a tűzből. Ezen gaszágból a kormány-uk kettős haszna volt, 1-ször a nemmes ember pénzt bátran lophatta. 2-szor a nemességet gyűlöletessé tette. S épen ebben teaszik az ördögi mesterseg, midőn kettőt összehusztanak, hogy a zavarban könnyebb legyen a halaszgatás.

A mesterségesen kicsinált elnyomtatást így folytatták: a nemmes embernek gyermeke semmi hivatalra sem mehetett a vármegyében, de egyéb hivatalra sem, mert mindenütt azt kérdeztek: „Nemes ember

nem enged, mely ebbeli nyert jogának biztosításával jelen határozat részére hiteles bizonyítványi alakban kiadatni határoztatik. Kiadta: Tarnai Károly s. k. főjegyző.

Özvegy Paracetitsné tehát megvette a várostól azt a jogot, hogy ő nem köteles tűrni, miszerint az ő telke elé bármiféle épület emeltessek, és az ő telkének homlokzata elől a kilátás elzárassék. Ez pedig ma teljesen elzárattott. Hatóságunk a hely kijelelésével nagy hibát követett el, de mi azt hisszük ezt a szolgalmi jogot nem ismerte. Beszélük ugyan, hogy a polgármester figyelmeztetve lett a tilalomra, de ezt pusztá beszédnek vehetjük, mert a közgyűlési vitatkozások alkalmával erről senki meg nem emlékezett.

Csodálatos.

Hónapokon keresztül foglalkozott a sajtó, a hatóság, a pártokra osztolt közvélemény a terület kijelölésének kérdésével, és senkinek nem jutott észbe ez a közgyűlési határozat.

Maga Lénárd Máté is megfelekedett erről, pedig miként az iratokból kitűnik, az 1000 frtról ő sajátkezüleg referált. A per meg van, mire a tilos helyen épülő palota készen lesz, készen lesz az ítélet is, mely hogy a városra nézve kedvezményeket nem hoz, az bizonyos.

A helybeli járásbíró-ság a beadott keresetre nem tűzött ki tárgyalást, mert Milassin Jakab járásbíró illetéktelennek hiszi ezt a bíróságot az ítélekezésre, mivel ők is lakni akarnak az új épületben, tehát érdekeltek. Beterjesztette tehát a törvényességi elnökséghez, a honnan az iratok felküldettek az igazságügyminiszteriumhoz delegált bíróság kijelölése végett.

Az új törvénykezési palota lebontása tehát hajszálon függő Damokles kard marad.

Törvényhatósági közgyűlés.

Szabadka szabad kir. város törvényhatósága 1890. évi augusztus hó 14-én d. e. 9 órakor a „Pest városához“ címzett szálloda nagytermében tartotta e hónapi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal:

vagy? Azonkívül pedig a kormány vigyázott, hogy olyan könyv vagy ujság ne lásson napvilágot, melytől a nememesnek a szeme is felnyílne; azért maradt a nép sötéttségben tudomány nélkül és épen a tudomány hiányában nem tudott szegénységén és terhelt állapotján segíteni és az ördögi áskálódás egy ellenséget csinált neki, — a nemességet, hogy legyen valaki, aki ellen szüntelen panasz-kodhassanak, akit a bünnél is jobban utáljon.

De a nemességnak sem volt ám valami kényelmes dolga, mert a törvények szerint a nemes ember földjét polgárember meg nem vehette, a miért a nemes ember földjére pénzt senki sem szeretett kölcsönözni; így a nemesség szinte el volt nyomva, mert szorult állapotban csak nagy feladással tudott pénzt keríteni. Azonkívül a nemességet a kormány titulusokkal boldondította, és a titulus drágán osztotta, ez által a nemességet hiu nagyravágásra szoktatván, pazarolásba vitte; s az eladósodott népet ama állapotba hozta, hogy a kormánynál hivatalt köldött, és a hivatalért lelkét is eladta a kormány-nak s lett belőle paraszt nyuzó!

De hogy többet ne mondjak, az elnyomásnak egy harmadik nép volt alávetve: tudniük a zsidók. Ezek a nyomorultak még inkább el voltak nyomva, mert ezeknek a hivatalokon kívül ugyszólván mesterséget üzni sem volt szabad és egyedül a kereskedésre voltak szorítva! Itt kerestek pénzt, és épen ezen pénz hozta reájuk az átkot, mert a nemes ember a nagy rangért elpazarolván mindenét, a zsidótól vett kölcsönt, a szegénység pedig adóba adván filléreit,

1. Polgármesteri jelentés a közigazgatás június és július havi állapotáról.
2. Törvények meghirdetése.
3. Polgármesteri jelentés az új iskolaszék megalakítása iránt.
4. Miniszteri leirat az 1889. évi zárszámadás jóváhagyása iránt.
5. A m. kir. belügyminiszterium leirata a járdá szabályzat jóváhagyása iránt.
6. Ugyanannak leirata a köztisztasági szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.
7. Ugyanannak leirata a városi tűzoltóság szervezéséről alkotott szabályzat jóváhagyása iránt.
8. Miniszteri rendelet az erdőterület használatának szervezése iránt.
9. Miniszteri rendelet Polyakovits Alajos által a Kossuth utca befűtése ellen beadott felebbezés tárgyában.
10. Miniszteri rendelet a palicsi villattek eladásának jóváhagyása tárgyában.
11. Tanács javaslata a Sz. Terézegyház szilárdításának szakértők által tett megvizsgálás tárgyában.
12. Tanács javaslata a Mária Terézia-ter északi részén eladott négy házhely eladásának jóváhagyása iránt.
13. Ugyanannak javaslata a sándori sorompó kivül eső téglá göröknek örökáron leendő eladása tárgyában.
14. Ugyanannak javaslata a vasuti indulóház kibővítése tárgyában leküldött m. kir. kereskedelemügyi miniszteri leirata.
15. Ugyanannak javaslata a régi baromvászár-ter felosztása és a felesleges telkeknek örökáron leendő eladása iránt.
16. Ugyanannak javaslata földhasznosítók jóváhagyása iránt.
17. Ugyanannak javaslata Bacslia Antal püsztázó nyugdíjazása iránt hozott 351/8422/880. sz. közgyűlési határozat módosítása iránt.
18. Ugyanannak javaslata Landauer Bertalan adóvégrehajtó lemondása tárgyában.
19. Ugyanannak javaslata Landesmann Lipót helybeli lakos polgári fiúiskolai igazgató tulajdonosnak évi 500 frt segély megszavazása iránt.
20. Zemplén vármegye közönségének átirata a törvényhatósági tisztviselőknek választása iránt a képviselőházhhoz beadott feliratnak pártolása tárgyában.
21. Főispáni átirat, melylyel a folyó évi július hó 11—12-én megtartott számunkérőszéki vizsgálatról szóló jegyzőkönyvet és az általános tevékenységi kimutatást megküldi.
22. Jelentés az 1890. évi közigazgatás I. feléről.
23. A „Kölcsy“ szobor-bizottság átirata, az emelendő Kölcsy szobor felépítési költségeihez leendő hozzájárulás iránt.

Volt egy pár tárgy, ami a tárgysorozatot összeállítás után került elő, s azok miatt napirendre kitérve nem voltak.

A közönség nem érdeklődött. A bizottsági tagok közül alig voltak huszan, azoknak is egy része a polgármesteri jelentés felolvasása alatt ásitozott.

Ez a jelentés nagyon is hosszú, de nem érdektelen. Elmondja a többi között, hogy a piac környéki lakosságnak nincs ivóvíze, hogy a piarcezi kut vizében szabad szemmel látható bogarak uszkáinak, s elmondja, hogy jó volna egy ártézi kut. Ezt tudjuk, s számtalanszor elmondottuk mi is, most már nem azt szeretnénk volna hallani,

szinte azok is a zsidóktól szedték a pénzt; a zsidó pedig sem hivatal, sem mesterséget nem űzhetve a kormány gazsága miatt, ha éhség miatt meghalni nem akart vagy lopni kénytelenített, vagy ha egy pár forintja volt, kétszeres ártért adta a nemes embernek vagy az adózónak. Így a kormány azt érte el, hogy a nemes, nemnemest és a zsidót egymásra huszította, elvi senkit sem hagyott, maga pedig mosolyogva nézte, mikor ezek egymásra haragudtak.

Most itt állunk, mint a fakép, — bámuljuk egymást! A nemes és a polgármester pénztelenül és nagygyánt adósságba verve, a zsidó pedig veszett névvel és gyűlölettel áll mellettük, míg a gazsági kormány pénzünkkel tele zsákolva magát, megugrott, magunkra hagyván bennünket, kiket előbb szépen összehusztott: karvaly szemei mindig ráuk lesnek, hogy a nemesség a volt jobbagyok és a zsidók miképpen verik agyon egymást.

És te Isten ott a menyek országában legyél bizonyosága szavainak, hogy az egymásra bősített nép ösmerje meg a régi kormányunk előre kicsinált gazságát, mely a vért vér ellen bősítette!

Eszünkön legyünk s ha már a gaz csalókat meg nem büntetjük, legalább egymásnak hagyjunk békét és vegyük hasznát eszünknek, hogy békességet csinálhassunk e zavart országban.

Lám a nemesség velünk együtt viseli már a terhet, velünk együtt hozza a törvényeket, együtt gazdálkodunk és vigyázunk minden fillérre, tehát a testvéri szeretet és az egyenlőség is meg van közöttünk,

hogy szükséges, hanem azt, hogy készül. Környékünk legkisebb városa rendelkezik már ártézi kuttal, de a gazdag Szabadkának nincs pénze reá.

Zsarolás-e, vagy csalás?

A közgyűlés második tárgya egy interpelláció volt. Beadta Mukits Simon bizottsági tag.

Erdekes, s miután lapunkra is történi hivatkozás, közöljük egész terjedelmében.

Tekintetes közgyűlés!

A helybeli „Szabadságból“, de egyéb uton is értesültem, hogy a hajdújárson lévő városi hasznosítók füldekből 204 lánca és 75 □-öl területre Fimpl János azon ajánlatot tette a városi tanácsnak, hogy adja át neki eme fekvőséget 25 évre, évenként és lánconként 8 frt hasznobér fizetés mellett. Ez ügyre vonatkozólag a következő interpellációt adtam be és felkérem a polgármester urat, nyilatkozzék a következő pontokra:

1-ör. Van-e tudomása arról, hogy a Fimpl János által 25 évre kiadtni kért szántóföldek 5 láncon részletekben már kiadattak egyes kis gazdáknak azon kötelezettséggel, hogy azok eme területekre menjenek lakni azon célból, hogy ott gazdaságot űzve, a földet ki ne használják, hanem inkább annak termőképességét növeljék?

2-ör. Van-e tudomása arról, s igaz-e, hogy ezeknek daczára Fimpl János kérényét nemcsak elfogadta a városi tanács, hanem a tisztí ügyészt már utasította is a szerződés megkötésére?

3-ör. Van-e tudomása s igaz-e, hogy a tanács minden előleges intézkedés nélkül bocsájtkozott a jogügylet megkötésébe s szándékolt 8 frtért kiadni olyan földeket, melyek lánconként 10, 15, 20, sőt 25 frtot is jövedelmeznek minden esztendőben?

4-er. Kérem végül a tekintetes polgármester urat, mondja meg, hogy a városi tanács, mivel okolja meg Fimpl János érdekében a város nagy kárára követett eljárását s a Fimpl Jánosnak kiadtni szándékolt 204 lánca földre, miért nem tűzött ki a városi tanács nyilvános árverést.

5-ör. Mivel okolja meg tekintetes polgármester ur és törvényes eljárásnak tartja-e, hogy a városi földek, különösen pedig ily hosszú időtartamra hasznosítókba adtni szándékolt nagyobb mennyiségű földek a nyilvános árverés elkerülésével mintegy kéz alatt adatnak ki hasznosítókba?

Tisztelettel

Dr. Mukits Simon
városi biz. tag.

A polgármester felelt az interpellációira úgy, a hogy, ez a felelet azonban senkit nem elgúthetett ki, mert bármiképen szépiíti is a Fimpl-féle ügyet, tagadhatatlan az, hogy a tanács a 8 frtos ajánlatot a 204 lánca körösmeati legjobb homokokra feltétlenül elfogadta, s utasította az ügyészt a szerződés megkötésére, tekintet nélkül arra, hogy a közgyűlés elé terjesztették. Tanusodik a tanács határozatát, melyet azonban felolvastatni nem mertek.

Piszkosabb háttérre is van ennek. Mukits Simon elmondotta, hogy a kisbérleltől egy hatósági tisztviselő pénzeket szedett fel azon ígérettel, hogy a 25 éves

mi örökre biztosít, hogy országnuzó nem fogja e hazát pénzéből kipusztítani és egymás ellen felbujtani; de ehhez most is mindörökké megkívántatik, hogy eszünkön legyünk és szabadságunkat híven megőrizvén, azt a szabadságot minden emberrel megosszuk.

Minden ember szabad e hazában, csak a zsidó van elnyomva és ha mi akarjuk, a zsidó velünk együtt szabad; mesterséget, kereskedést és tudományokat űzhet úgy, mint akárki és meg lesz mentve azon nyomoru helyzetből, hogy embertársainak verejtékén élődjék, de jól esett nekünk, mikor a szabadságnak csak a híré is hallottuk? ugyan kérek minden becsületes embert, nem volna-e gyalázat ráuk, hogy a zsidók is rabszolgák legyenek? ha csak azt nem akarjuk, hogy a rabszolgáknak a magja ki ne vesszen.

Velünk együtt nyomorgott a zsidó nép, s midőn Isten a szabadság áldását árasztá ráuk, nem kérdé, hogy a faluban lakik-e zsidó? És az Isten irtalma nem azt keresi: ki magyar? ki német? ki zsidó? hanem ki nek a szenvedéseit akarja jutalmazni.

De még egyet mondok. A zsidóknak szokásait, melyek talán a mi gondolatainkkal ellenkeznek, vajmi könnyen szabályozhatja azon törvényhozás, melybe most már mi is beleszólunk. Az Isten saját kezükre bízta szabadságunkat, és ezen országunk sorsát, és ha egykor a végítéleten safarkodásunkról számot kérend, ne legyen az vétkünk, hogy másoknak a szabadságot megtagadtuk.

Vas Gereben.

bérletet a részükre biztosítsa. Lapunk mult számában ezen üzelemről nem szólottunk azért, mert vártuk a közgyűlésen történi dőket. Névszerint felsorolhatjuk, kik vásárolták meg a tisztviselőt. Adtak az illetőnek 4—5 frtot előlegül, de az ügy véglegeseésekor, míg ezen összeg megkészezesét ígérték. Mintegy 600 frtot szedett össze az a tisztviselő, a kinek neve a közgyűlésen elhallgatva lett, de a kit ma már mindenki ismer. Neve Hubai. Alkalmazva van a számvevőségnél.

A polgármester nem akarta a vizsgálat elrendelését, a közgyűlés többsége tudomásul is vette azt a kijelentést, hogy minden úgy van legjobban, a hogy van.

Miután azonban Mukits Simon nevére hivatkozott, a főispán átkérte tőle a névsort, s a polgármesteri választ daczára meghagyta a kapitányságnak, hogy az ott megnevezett kilencz embert még az nap délután rendelkezesse be másnap délelőtti 8 órára, a polgármester pedig ejtse meg a vizsgálatot.

E hó 15-én délelőtt azonban nem 9, hanem Szalay László és Mukits Simon mellett 22 ember lett beállítva, a kik mind terhelő vallomást tehettek. A polgármester ki-rendelte az egyik osztályjegyzőt, s a vizsgálatot megkezdte. Rátuk esik meg, hogy mi a polgármester eljárását helyeseini tudjuk, a jelen esetben azonban úgy mutatkozott, hogy kíméletlenül akar a sapista tisztviselővel elbánni. A 22 ember közül csak hatot lehetett e nap déng kihallgatni. Mind terhelő vallomást tett.

Az előnyomozó vizsgálatot tegnap hasonló eredménnyel folytatták, s miután d. e. 11 óráig már összesen 12 tanu lett kihallgatva, s miután Hubai csaisai már eléggé igazolva látszanak, a polgármester a tanúk további kihallgatását beszüntette, s megkezdte Hubai kihallgatását.

A polgármester tegnap délután meghozta határozatát Hubai ellen.

Hogy ezt a piszkos üzemelet egyedül Hubai Gyula szantiszt eselekedte-e meg, vagy van a háttérben más mozgó erő, meg felderítve nincs.

Hogyan járt el Hubai?

Három évvel ezelőtt a belügyminiszterium felhívta a hatóságot, hogy a régi bérleti rendszer helyett kiserseu meg 25 éves bérleteket, osztassa be a hasznobérlet alá szant területeket 5 láncon részletekbe, s az új árendások telepedjenek meg e területeken, miáltal szilárd bérő közönsége támad a városnak, sőt a földek sem lesznek kihasználva, mert minden bérő oda törekszik, hogy a jövő évben is termő legyen a földje, azt tehát inkább gondozza, mint a futó bérő, a ki ma itt, holnap „Lászlók“.

Azon időben ez a bérleti rendszer nem sikerült. Hogy miért, azt ezuttal nem kutatjuk, bár ennek is háttérre van. A mostani gazd. évre a városi tanács újból egy bizottságot küldött ki, azon meghagyással, hogy a helyszínen írja össze azon kis gazdákat, kik a 25 éves bérletben részt venni szándékoznak.

A bizottság ki is ment, a vállalkozók meg is jelentek, de a kiküldöttek efeledtek, hogy mi a teendőjük, nem végeztek semmit.

A bérleti szándékozók ezuttal egyenként is, csapatosan is beszállították a városi mérnöki hivatalba „íratkozni“ honnet a mérnökök a számvevőséghoz utasítottak Hubaihoz, hogy annál vannak a „plánmok“, ez van megbizva a felvétellel s a hely kijelölésével.

Hubai azouban ezt a vándorlást kihasználta.

Hazaküldte saját lakására a szegény embereket, ott, mint egy ügyvéd, penzert vegezte azt, amit hivatalosan és dímentesen tartozott volna teljesíteni.

Tehat hivatalos állását penzszerezésre használta fel. Városzintűre a büntetőtörvénykönyvvel is meg kell ismerkednie, s megtanulniak vele a 381. és 383. §§. értelmét.

Az új iskolaszék.

A g a t y á s iskolaszéki tagok megválasztottak. A megválasztott 30 tagból 20-nak fogalma nincs arról mi a nepeveles. Becsületes, munkás gazdák, a kik tudnak szantani, vetni, de nem valók az iskolaszékbe. Ezeket nem megválasztani, de ha vagyakoztak volna ezen tisztre, lebeszélni kellett volna.

Közöljük a nevsort, a ki ismeri a nevezetteket tudni fogja kik azok a „g a t y á s“ iskolaszéki tagok.

Istvan:

Autunovits Málvás, Beszédes István, Balázs pri István, Baics Gergely, Czuvu Ferencz, Czakovits Mark, dr. Gulu Gyorgy, Gabrics Alajos, Gyukics Károly, Haverda Mátvás, Kopnovits Lukács, Kuloncsics Illes, Jakobcsics Antal, Korpel Jozsef, Lénárd János, Lipozencsics Pál, Malagurszky János, Mamuzsich Agoston, Manojovits Szanko, Miuassiu Iguác, id. Petrik Jozsef, Rieger Mihály, Rozsics János, Ruszky Mladen, Szenderovits Mark, Szupics Albert, Schulhoff

Hermann, Szudárovits Félix, Páncsics József, ifj. Vojnics Máté.

Tunn Ágoston végtisztessége a városi közgyűlésen.

Még egyszer felmerült a szerencsétlen véget ért városi kertész neve közgyűléseinkben, hogy aztán talán végleg a feledés tengerébe merüljön. Pedig ennek nem leane szabad így elmosódni, más büös lehet ott, aki most elfut, az ehalt ember pedig elárulni nem fogja soha.

A polgármester havi jelentésének utolsó soraiban azt mondja néhány szóval, hogy Tunn Ágoston két éven át **bitorolt** (!!) 11 lánca földet, ennek árát azonban 380 frtot utólagosan lefizette.

Bitorolta!

Ezt a gyalázatos kifejezést használják a régi jó barátok. Azok, a kiknek látni kellett 2 éven át kétszázszor, hogy a szőlőnek száut területen más vetemény van.

Valóban szomorú dolog, hogy így adják meg az elhunyt jó barátoknak, a vendéglátó kedves (?) jó barátjuknak nyilvánosan a végtisztességet.

Még pellegérezik, holott azt mondhatnák volna: tévedésből használta, nem vettük észre, a város azonban kárt nem szenvedett, mert a becsületes ember a hasznobérlet azzonnal megfizette, s nehogy gazembernek állítsák, a jó barátok következhettek szivesége elől a halálban keresett oltalmat.

Fucscs 500 frt.

Landesmann Lipótnak van Szabadkán egy polgári fiúiskolaja, ahol jó pénzért tanítanak gyermekeket, nem épen peldaszóvok tanári kar vezetése mellett.

Nyerésre számított üzlet, de tisztességesebb, mint a csalás, nem Hubai-féle gscheft.

Landesmann 500 frt segélyt kért a várostól intézete részére. A tanács a segélymegadást nemcsak hogy javasolta, de Mamuzsics Lázár még kiűn expouálta magát, mert az intézet a hatóság egy kedvelt emberök házában van elhelyezve.

A polgármestert és tarsait leszavazták. Az indítvány megbukott 49 szóval 26 ellenében.

Amint ezekből látszik, a polgármester és tarsainak ez a közgyűlés nem sok babért termelt.

Apróságok.

Elintéztettek ezuttal meg a következő tárgyak, melyekről ezuttal terszűke miatt nem írhatunk: A palicsi villattek és a Mária Terézia tereu 4 házhely eladása jóváhagyatott, fizethetnek és építhetnek a vevők; — a vasuti indulóház kibővítése, a szegedi alujáróu tul Palics felé megy, mikent mar megirtuk, mert a kisajánlás költségei el nem fogadtattak; — telkek eladása és hasznobérletek iranti javaslatok tárgyalása 1890. auguszt. 24-én tartandó rendk. közgyűlésre hasznalták; — lemondások, nyugdíjazások tudomásul vétettek; — az aradi szobor telepezésére a város részéről kiküldettek Mamuzsics Lázár polgármester, Autunovits Mátvás és Malachowszky László. — A „Ludovika Akadémiában“ betöltendő két helyre Vukovits Gáspár és Vojnics Pál (Máté fia) küldetnek felvétel végett.

Legujabb!! Hubai Gyulát a polgármester tegnap délután állását felfüggesztette, s elrendelte a rendes fegyelmi vizsgálatot. A vizsgálat mátol kezdve a legnagyobb erélyvel folyik a polgármester személyes felügyelete mellett. Az ily eljárásert ugy a főispán, mint a polgármester előtt kálapot emelünk, csak ne legyen háttérre eljárásuknak.

Az igazságügyi palota elbontására irányzott kereset fölötti bíraskodással a m. kir. Igazságügyminiszter a szegedi kir. járásbírósgot bízta meg. A leirat tegnap érkezett meg s a periratok azonnal at is küldettek a delegált bírósághoz.

Tanügy.

A szabadkai főgymnáziumban a rendes beiratasok a nmelt. vall. és kozomb. m. kir. miniszterium által kibocsátott új «Rendtartás» értelmében szept. 1.—3. napjain tartatnak meg, mivel pedig az összes osztályok tanulomak letszama korlátozva van, szept. 1.-en és 2.-án csak helybeli illetőségű tanulok vétetnek föl; a vidékiek felvetele az esetleg őrésen maradó helyekre 3-an eszközöltek. Felhivatnak ennel fogva a helybeli szülők és gyámok, hogy gyermekeiket illető-

leg gyámoltjait a kellő időben irassák be, nehogy azok felvétele a késedelem miatt megtagadassék.

A javító, potló és felsőbb engedélyvel — magánvizsgálatok aug. hó három utolsó napján tartatnak meg.

Az 1890. évi XXX. trvcikk alapján a gymn. V. osztályába lépő tanuló vagy a a görög nyelvet tanulhatja, vagy az azt helyettesítő tantárgyakat, u. m. a) magyar írók bővebb tanulmányozása kapcsolatban a görög clattikusok fordításban való ismertetésével; b) szabadkézi és geometriai rajz.

Az új «Rendtartás» 7-ik §-a szerint ezen tárgyak közül a választást mindenkor az V. osztályba lépő tanuló szülője, illetőleg gyámoltja köteles szóval vagy írásban megtenni.

Tudomására hozza az igazgatóság a szülőeknek, hogy az 1890. évi XXX. trvcikk 5-ik §-a értelmében azon tanulók kik a görög nyelv és irodalom helyett a fentnevezett tantárgyakból nyertek rendes oktatást, ha bár le is tettek az erettsegi vizsgálatot, a tudományegyetem és egyéb iskolák tudományi karára, vagy azok nyelvészeti, bölcsészeti és történelmi szakosztályaira — s a tanárképző intézet ugyanezen szakosztályaira — nem bocsáthatók. Ha azonban a görög nyelv- és irodalomból potló erettsegi vizsgálatot tesznek, az egyetem barmely karára felvehetők.

A budapesti állami közép-ipariskolában (Nepszínház-utca 8. sz.) a jövő szeptember 1-től 10-ig tartják. Az intézetnek 5 szakosztálya van: építészeti, gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari és faipari. Felvételi feltételek: négy gimnazialis, real vagy poig. iskolai osztály végzése teljes vagy legalább jó eredménytel s legalább egy isk. szünidei gyakorlat a választandó szakban. Nem teljes vagy jó osztályzatu tanulók felvételi vizsgát tesznek. Szükséges iratok: az I-IV. középiskolai osztályokról szóló isk. bizonyítványok, hitelesített munkabizonyítvány, orvosi és himnóitási bizonyítvány. **Lefizetendő díjak:** az építészeti szakosztályban összesen 22 frt, a többi szakosztályokban 27 frt.

Az újvidéki kir. kath. magyar főgymnaziummal az 1890. évi tanévre szóló felvételi és beíratás f. évi szeptember hó 1. 2. 3. napjain — mindig délelőtt 8—12 óráig az igazgatói irodában — fog eszközöltetni. A felvételi javító és potló vizsgálatok megtartásának ideje: f. hó 30. 31. napja.

Különösen figyelemre méltó az V. osztályba lépő tanulók szülői, illetőleg gyámjai, hogy személyesen szóval, vagy tavollevőleg írásban kötelesek kijelenteni: vajjon fiók, illetőleg gyámoltjuk az 1890. évi XXX. cikk értelmében a görög nyelvet, vagy az idezett törvényczikk által meghatározott más tantárgyakat fogja-e tanítani.

Megkeresésre bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság.

Ö Felsőének leírata a történelmi nász alkalmából, tudomásul vétetett a közgyűlésen s a teljes szöveg jegyzőkönyvébe íratatni határozatott.

Közgazdaság.

A pénteki szent ünnep miatt csőtörtőkön eltartott hepiaczon elég élénkség uralkodott. A szállási gazdák azonban a hármas munkaszünetet tekintve, csak gyéren látogattak be. A terményekből különösen: dinnye, gyümölcs és zöldség félekből bőven előkerült. Gabona közepesen hozott be. A folytonos ársökkenés leverőleg hat a kínálatra, a vételkedv elég erős. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek. Tisztabuza: 6 50—6 80. Kezseres: 5 80—6 20. Rozs: 5—5 20. Árpa: 4 90—5 20. Zab: 5 30—5 50. Teugri: 5 80. Éősertes knogrammonkent 40—42 kr. Hal nagyon keves. Baromfi közepesen. Az iparosok mint rendszeren kirukkolnak, de csekély vagy semmi vasárt sem — csaptak. Széna, szalma, tüzelő és egyéb faanyagok gyéren kerültek be. A baromvásár meglehetősen élénk forgalommal végződött.

CSARNOK.

A magyar színészet műkincei.

Írta: Dr. Váli Béla.

(A színészeti kiállítás alkalmából.)

I.

Művelődéstörténetünk buvárai közül mostanában aligha tehet valamely tárgykör kutatója oly szomorú tapasztalatokat, mint a magyar színészet buvároja.

A színészet multja iránt érdeklődő író ugyanis lepton-nyomon rá-ráukkan egy-egy művészeti mint nemzetművelődési szempontból nagy horderejűnek látszó ereklye emlékére, magához azonban az ereklyéhez csak a legrikkább esetben juthat el. Csak

hirökből, avagy odavetett emlékezősekből állapíthatjuk meg legtöbbnyire elkallódott műemlékeink müdecset maupáság. Szóval legnagyobb részük még nem is romokban maradt ránk, hogy törmelekeikből rekonstruálhassuk értéküket és arányaikat, de csak szűkszavu emlékezősek jelzik egykori létezésüket.

Kegyeletet a színművészeti ereklyék fenntartása iránt, még azok sem tanusítanak. A kik hivatásuknál avagy vérokonni összeköttetéseknel fogva erre illetékesek avagy kötelesek lennének. Innen magyarázható az a tény, hogy színészetünk multját vázolva, a legélesebb szemű szakiró sem nyujthat teljesen kimerítő kortanulmányt azon tárgykörrel, melynek tanulmányozására évök hosszú sorát áldozta lázas munkájával.

Ezrekre megy azon ereklyék száma, melyekről, noha fáradságkímélés nélkül kutatunk, ma be kell vallanunk, hogy a közőny, vagy kicsinyes féltékenység semmisítette meg. E két romboló hatalom csökkentése végett javasoltam 5 év előtt a „M. Salon“ hasábjain egy „színészeti muzeum“ alapítását, mely állandó kiállítása és gyűjthelye lenne a még meglévő és buváraink által felszínre hozandó színészeti műkinceseknek.

A legközelebbi évtized alatt színészeti műkincesinek bemutatható sorozata megszámozódott az újabb történetbuvárok kutatásai folytán, és e számbeli szaporodással egyenértékű és arányos a műöségbeli gyarapodás is. Magok az utóbbi tíz év alatt felkutatott műkinceseknek egy tizede elég becses volna egy mükiállítás szervezésére, mivel oly nagy értékűek művészeti szempontból s oly közel állók a nemzetiségi érdekhez, miszerint egyenként is képesek nagy vonzerőt gyakorolni a műtörökre. Ezen műtárgyakat, fájdalom nem gyűjtötték egybe a legközelebb megnyitandó kiállítás számára. És ez nem eléggé sajnálható.

A színészeti kiállítás rendezősége megtervezett uton végezve a gyűjtést, csak arra szoritkozott, a mit esetleg hozzá beküldtek, innen öltik elő azon lehangoló jelenség, hogy színészeti ismeretlen műkincesek helyett „Rózsa Sándor emberitő fokosát“ a negyvenes évekbeli főrangú uraságok ajándékát képező ócska ruhákat, emlékpipák, csutorák, szőrök stb. szimpad alantas kellékek gyűjteményét találjuk. A művésztörténeti részt csak néhány koszorú, szinlap, szallag, kézirát és sugókönyv teszi érdekessé. Ezek azonban már számuk csekély voltánál fogva sem tüntethetők ki, az élő színészek szakszakra menő fotográfia-csoportja, a színházi ruhatarak, színi festék- és illetszerárusok dusan aranyozott raktarai mellett.

Színészetünk azon lelkes barátai, a kik művészeink kiünő játékában s a magyar írók zamatos termékeiben gyönyörködnek, használat keresik majd fel a kiállítás terméit a végből, hogy ott a magyar színművészet fejlődésére, dicsőséges küzdelmeire, a nemzetiség szolgálatában elért óriási eredményekre emlékeztető anyagot megismerhessék és lelkiileg gyönyörködhessenek azon édes-bús emlékek gazdag sorozatában, melyek a nemzet műhóinak szívében gyujtottak fel a szunyad honszeretet és művelődés szikráját. Műkincesink poriepetten hagyattak ismeretlen rejtekhelyeiken.

Néhány 100 forintnyi utiköltséggel s néhány csipetnyi szakismerettel ezek összegyűjtése folytán a kiállításnak egészen más jellege lenne ma.

Fájda'om, az ez iránt történt figyelmeztetés elhangzott, mint a pusztában kiáltott szózat.

Összegyűjtetlenül elmellőzött műkincesinknek hosszú névsorát előszámálni ezáltal lehetetlen a rendelkezésre álló hely korlátosságánál fogva, közülök azonban néhány ismertető sor kíséretében szives kézzelggyel mutatunk be egy csomót. Ezek mindegyike csaknem ismeretlen unikum-példány másolata.

(Folyt. köv.)

Törvényszéki csarnok.

(Járásosztók vád alatt.)

A kir. tábla szüneti büntető tanácsa Széll Farkas enöklete alatt olyan ügygel foglalkozott, amely egész meztelenségében tárja fel a zentai urberi rendezések és legelő elkülönítések alkalmával felmerült ezertele visszaéléseket. A törvényszéki bíró, a hites mérnök, a nagy földbírtokosok miud összejátszottak, hogy saját tagosítási jutalékait a pártfogók neikül kis emberek rovására gyarapítsák. A pénz és megfélemlítés n.egették hatásukat, a hites mérnök a földesurak tetszése szerint szabta ki ezek illetményeit. A törvényszéki bíró pedig szemet huoyt. A bünpör, mely a nagy-kikindai törvényszéknél folyik, B a k i G e d e o n nyug. szabadkai törvényszéki bíró és társai ellen indítottat a kir. ügyész által megvesztegetés, hivatali hatalommal való visszaélés és közokirat hamisítás miatt. Az évek óta húzózó bűnygyben egész nagy láda aktacso-

mó halmozódott össze. A fölmérési térképeket egy óriási bádószelencében hordár vitte Bakos János referens bírónak lakásáról a kir. tábla tárgyaló termébe. A következőkben részletesebben közöljük a fenforgó esetet:

Még a hetvenes évek vége felé történt, hogy a zentai közlegelők iránt folyamathatott ubériségi pörben a szabadkai törvényszék Baki Gedeon törvényszéki bíró bizra meg az előmunkálatok megindításával és a segédadatok beszerzésével. A törvényszéki bíró a műszaki munkálatok elkészítésével Bíró Bertalan hites mérnököt bizra meg, aki azokat befejezvé, a legelőelkülönítések tárgyában bírói egyezség jött létre s megállapítottat a kiosztási sorrend. Ekkor azonban Hevér Sándor és 106 társa panaszt emelt a törvényszéknél a legkülönbözőbb sérelmek miatt. Felhozták, hogy a tényleges kiosztás a megállapított egyezségi sorrenddel ellenkezőleg vétetett foganatba, hogy nem kapták meg a nekik járó legelőillelményeket és az egyezségtől eltérő osztályzatu földeket akarták rájuk erőszakolni. Panaszolták továbbá, hogy Bíró Bertalan mérnök szándékosan olyan szabálytalan alakokban hasítottat ki a kisbirtokosok illeményeit, hogy azok minél hamarabb tudni igyekeztek rajtuk; aztán maga a mérnök vásárolta össze a telkeket, azokat újra szabályszerűen tagosítottat és nagy ayeséggel újra eladta. Baki Gedeon törvényszéki bíró ellen azt hozták föl a panaszosok, hogy jutalmakat fogadott, minek következtében önkényileg járt el a nem fizetőkkel szemben és a visszaéléseket elnézte. Kimutatták, hogy a törvényszéki bíró 1 frt 50 krtól 1000 frtjéig jutalmakat fogadott el a legelő-elkülönítésben érdekeltektől. Rudics Gergelytől 1000 frtot kapott.

— Itt már jól belemarkolt, jegyzé meg önkéntelenül is is Széll Farkas elnököl bíró, midőn a referens előadásában ez a passzus került sorra,

Felhozták azt is, hogy Zsarkó Józseftől nem is pénzzel, hanem hat havi írodai munkának ingyenes elvégzésével jutalmaztatta magát az élelmes törvényszéki bíró. Wagner Nándor hitelesítő mérnök a vád szerint szintén megvesztegetette magát és ennek fejében előnyösebb földjutalmakat osztott ki a fizetőknek.

A kikindai törvényszék, mint delegált bíróság beható vizsgálat tárgyává tevő a tömémentelen panaszt, vád alá helyezte Baki Gedeon törvényszéki bíró és társait. Bíró Bertalan időközben meghalván, ellenében a további eljárás meg kellett szüntetni. Vád alá helyezettek azonban: Baki Gedeon törvényszéki bíró a 468. §-ba ütköző 12 rendbeli megvesztegetés büntetése miatt, Wagner Nándor hitelesítő mérnök 7 rendbeli megvesztegetés vétsége és hivatali hatalommal való visszaélés miatt, Boross István közokirat hamisítás miatt, Papp János, Hevér Ferencz, Rudics Gergely, Zettin Ignác, Zsarkó József és Meszáros Mátyás földbírtokosok megvesztegetése miatt. A vádhatározat ellen a vádlottak, Wagner kivételével, főlebbezést jelentettek be. A királyi tábla azonban Bakos János bírónak minden részletre kiterjedő alapos előadása nyomán a vádhatározatot helybenhagyta és így nemcsakára megszerte ügyben a végtárgyalás, mely hallomásunk szerint októberben Zentán, a nagyvendéglő disztermében fog megtartatni.

Sport.

Még mindig kísért a palicsi athléta versenyek utóféjéka. A „Szegedi Napló“ ugyanis a következő szép ismertetést hozza Vermes Lajos és társai, ugy a szabadkai rendőrség dicsőségére:

Lopások a palicsi versenyen. Néhány szegedi atleta, kik különben sem hoztak valami kellemes emléket magukkal, kellemetlenül gondol vissza a palicsi versenyekre. Ugy látszik, hogy ezen a versenyen nem értott volna kifüggeszteni a nemzetközi figyelemzetést: „Övakodjunk a tolvajoktól!“ Hogy ez a figyelmeztetés nem volt kifüggesztve s így a vagyombiztonság érzete nagy volt, annak ilyen következményei voltak: Zsótér Dezső szegedi biciklistának 40 frtot loptak ki a zsebéből; Harris György atletának 18 frtot erő pedálját fosztották ki biciklijéről és ellopták összes gépszerszámit; Maák Gynla atletának szintén a gépszerszámit lopták el; Marosi biciklistának pedig összetörték a ködkürtjét. A károsok nagyon boszaankodnak ez impertinens módon elkövetett tolvajások miatt, annyival is inkább, mert a gyanu egy szegedi sportkörökben ismert alakra hárul, aki mig megtörték abban a társaságban, a tornaegylet-uek maga is tagja volt.

A „Kölcsy“ szobor felépítésének költségeihez törvényhatóságunk közgyűlése 50 frtot szavazott meg.

HIREK.

Rókus külváros ma tartja szokásos évi szt. Rókusnapi templom bucsuját. A készülődésekből itélve az idei bucsu a szokottnál zajosabb és élénkebbnek ígérkezik, minek fő rugójakép, a jó termés mellett, a közeledő általános restauráció szerepel.

A beltéri szt. Rókus kápolnában a kegyeletes 8 napi ájtatosságok — melyek reggeli 6 órakor szent misével kezdődnek és esti 6 órakor vecsernyével végződnek, pénteken az esti vecsernyével vette kezdetét.

Hivatalvizsgálat. A belügyminisrium leiratot intézett az összes megyékhez és törvényhatóságokhoz, hogy az általa kidolgozott kérdőpontok szerint a hivatalok és pénztárak megvizsgálatván, azokra kimerítő feleleteket terjeszsenek fel hozzá. A községekben a vizsgálatot a főszolgabírók fogják eszközölni.

Alapítvány. A mult héten elhunyt Zsarkó Antal nevének és emlékének megörökítésére barátai és tisztelői között Zentán azon mozgalom indult meg, hogy a megboldogult nevére szóló alapítványt fognak a gymnasium, vagy a népiskola egy szegény sorsu tanulója segélyezésére tenni.

Gyászjelentés. Ö z v. Weisz Ignác z n é szül. Strausz Netti ugy maga mint leánya Schönstein Janka nevében fájdalomtól megtört kebbel jelenti feledhetetlen férjének, illetőleg atyjának ifj. Weisz Ignác élte 50, boldog házasságának 9-ik évében f. hó 13-án este 8 órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Halálát kesergik még testvérei, számos rokonai, barátai és ismerősei. A boldogult hült teteteme f. hó 15-én d. e. 10 órakor lett a helybeli izz. sírkertben eltakaritva. Szabadkán, 1890 évi augusztus hó 13-án. Örök béke lebegjen a legjobb férj, a példás atya és rokon drága hamvai fölött!

A zentai kir. közjegyzőség megüresedésével a közjegyzői teendők ideiglenes vezetésével Salamon Dénes helyettes közjegyző bizatott meg, ki hivataltát a megejtett leltározás után már át is vette. Mint hírlík a közjegyzői állásra igen sok és tekintélyes pályázó van, köztük több zentai ügyvéd is. Lehetőségek azonban, hogy a közjegyzőség ketté választatik, mi által két közjegyzői hivatal lesz Zentán.

Adán, 1890. augusztus 24-én az „Erzsébet-szálloda“ disztermében este 1/29 órakor dr. Haynald Lajos bíboros érsek névnappja alkalmával, mükedvelők közreműködésével Almási Miklós zártkörű hangverseny rendez. Bolepti díj: Körszék 1 frt. Zártszék 70 kr. Hangverseny után táncz. Tekintve, hogy a hangverseny tiszta jövedelme az „Adai dalkör“ alapítójének gyarapítására fordittatik, felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A vidéki közönség jegyekre előjegyezhet Dreisziger Ferencz tanítónál. Műsor: 1. a) Prelude, Bach J. S.-tól. b) „Arató lányok kara“ (Prometheus-ból) Lisztől. Előadják: Révfy Géza és Almási Miklós. 2. Sonata (d-dur) Mozarttól. Előadják: Wolf Etelka k. a. és Almási Miklós. 3. „A holt költő szerelme“ drámai zeneköltemény. Szövege Jókaitól, zenéje Lisztől. Előadják: Dwelly Mariska k. a. és Almási M. 4. Faust-keringő. Gounod-Lisztől. Előadja: Almási Miklós. 5. Régi magyar zene-kincsek, összegyűjtötte Káldy. a) Két kurucz tábori dal, 1672. és 1705-ből; b) „Hadik öbester notája“ Biharitól 1757-ből; c) „Lavotta első szerelme“, Lavottától 1786-ból; d) „Magyar nótá“ Czinka Pannától, 1735-ből; e) „Bercsenyi nótája“ Bihar szerint, dallama 1709-ből. Előadják: Almási M. és Révfy Géza. 6. „Magyarország határára, id. Abrányi K. Előadja: Révfy Géza. 7. „Magyar czigány alakzatok“ Taussigtól. Előadja: Almási Miklós. 8. a) „Az eredeti Rákóczy-nóta, amiat 1709-ben tárogatott fuják; b) Rákóczy Iuduló Liszt F. átiratában. Előadják: Almási Miklós és Révfy Géza.

Az orazágos színészeti kiállítás tegnapiótt, e hó 15-én nyílt meg Budapestén a városligeti műcsarnokban, s nyitva lesz ez évi október hó végéig. Czélja e kiállításnak, hogy bemutassa Magyarország színészetének multját annak csecsemő korától a mai napig. A kiállításra azonban a kellő súly nem helyeztetett. — Lapunk mai számának „Csarnok“ rovatában foglalkozik bővebben ez ügygel dr. Váli Béla, ajánljuk figyelemre.

Mindenféle. Rutkainé asszonyt Kossuth Lajos nagyháznkfia nővérét Zomborban oly lelkesedéssel és ünnepiességgel fogadták, minőt Zombor egyhamar nem látott. Debreczenben és Szegeden hasonlóan nagy ovatóikkal fogadták, szóval egész utja, a merre csak megy, valóságos diadalt. A nép mindenütt ezrelv és határtalan lelkesedéssel üdvözli. — **Az augusztusi csillaghullás** e hó 10—13-án szép látványt nyujtott. A sötét égboltozaton rendkívül ragyogóknak látszottak a lefutó meteorok.

Felelős szerkesztő és kiadó: SZALAY LÁSZLÓ A.

9835./890. sz.

Ujabb árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai e. f. kir. törvényszék, mint tlkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék területéhez tartozó a bajsai 671. sz. tjkvben A. I. 1012/4. 1345., 1531/5. és 1366/5. hrsz. alatt foglalt ingatlanoknak kk. Szabó Mihály és Istvánt illető $\frac{2}{3}$ részére a végrehajtási ujjabb árverés az 1881. évi 60. t. cz. 175. §-a értelmében végrehajtható kérelmére ezennel elrendeltetvén, ezen ingatlan jutalékok Szabó Antal, Szabó Verona, férj. Latyákné, Szabó Éva, férj. Klinkóné és Babi József, mint kk. Babi József, Róza és Lajos t. és t. gyámja bajsai lakosok végrehajthatóknak — özv. Szabó Istvánné szül. Sunyecz Julis mint k. k., Szabó Mihály és István t. és t. gyámja bajsai lakos végrehajtható szenedő elleni 40 frt tőke és járulékaíránt a végrehajtási ügyében 1021 frt 64 kr. tőke megállapított kikiáltási árban az 1247. sz. a. kibocsájtott alapárverési feltétele mellett 1890. évi **augusztus hó 18. napján d. e. 10 órakor** Bajsa község házánál a fentebb kitett kikiáltási ár 10%-ának bánatpénz fejében leendő kifizetése után nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fognak oly feltétel mellett, hogy az árverés által a fenti sztkvben 8. sz. a. bekebelezett szolgálmi jog nem érintetik.

Kelt Szabadkán, 1890. évi június hó 19-én, a szabadkai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kis József
kir. tszékí bíró.

9834./890. tkvi sz.

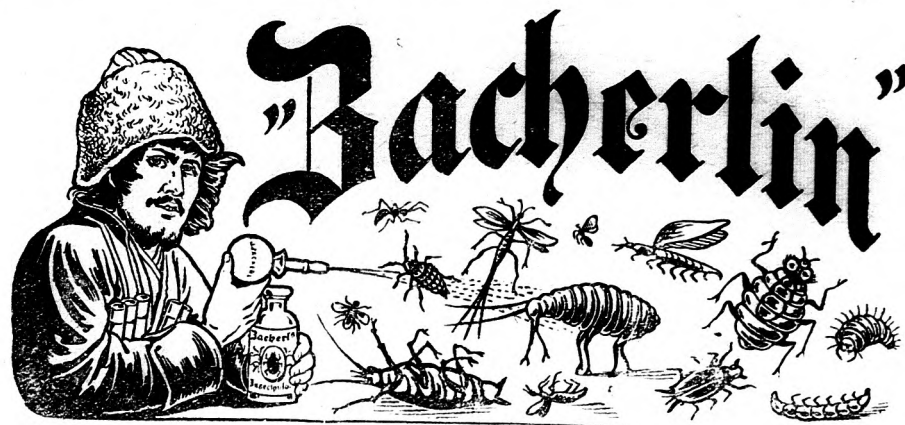
Ujabb árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék területéhez tartozó a topolyai 2356 sz. tjkönyvben A. I. 1074 hr. sz. a. felvett ingatlanra nézve a végrehajtási ujjabb árverés elrendeltetvén, ezen ingatlan Lovász Aranka végrehajthatóknak ifj. Cserevári János végrehajtható szenedő ellen 200 frt tőke, és jár. iránti végrehajtási ügyében 336 frt megállapított kikiáltási árban a 3358/890. szám alatt kibocsájtott alapárverési feltételek mellett 1890. évi **augusztus hó 27-ik napján d. e. 10 órakor** Topolya község házánál a fentebb kitett kikiáltási ár 10%-ának bánatpénz fejében leendő kifizetése után nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Kelt Szabadkán, 1890. jun. 19-én. kir. tszék tkvi oszt.

Kis József
kir. tszékí bíró.

A körülbelül huszezer raktárban elárusított és mindenütt mindenféle rovarok ellen a legjobb szernek elismert



ismét olcsóbb lett.

A valódi üvegek J. ZACHERT névvel vannak ellátva, s áruk mostantól kezdve 15 kr., 50 kr. 1 frt.

E kitűnő különlegesség megfelelő hatással és gyorsasággal kipszítja minden rovar lakásokból, konyhákból, vendéglőkből és ruhákból, valamint háziállatokból, istállókból, üvegházakból és kertek növényeiről.

Azon por, melyet nyitott papirokban árusítanak, **nem** valódi „Zacherl specialitás“!

K A P H A T Ó:

Szabadkán: Milassin Illés, Gálgy György, Joó Károly,

Decsy Dezső gyógyszerész uraknál; Sztójkovits Döme, Mikó

Salamon és fiait, Aubermann Miklós, Winkler Salamon, Roth

Albert uraknál.

A környékbeli városokban ott vannak raktárak, hol a „Zacherlin“ plakátok ki vannak függesztve.



Pot de chambre.

Légmentes-hygiénikus zárófödél

(Siemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalmával ellátva.

Közetek, nyílt érnyszekék, éjjeli edények, szoba-klozetek számára. Szálodákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magárossznál kipróbálva. Minden ily légmentes záró födél elhatott edény teljesen szagtalan s alól sármilyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem t. vezhatnak.

Dr. Korányi Frigyes kir. tan. Dr. Fodor József és Dr. Wiederhofer udv. tan. egyetemi tanárk a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak ez új tálmány egészségügyi fontosságáról és kiváló célszerűségéről.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

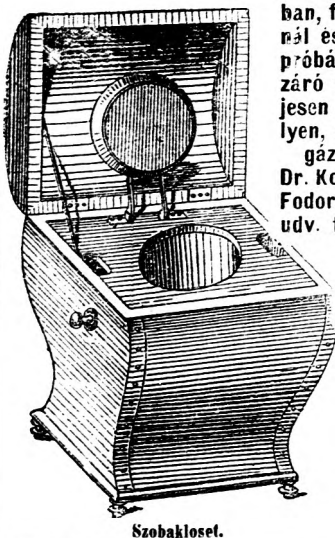
ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító

Budapesten, nagydiófa-utca 14. szám.

Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Elárusítók kerestetnek. 1894



Szabaklozet.

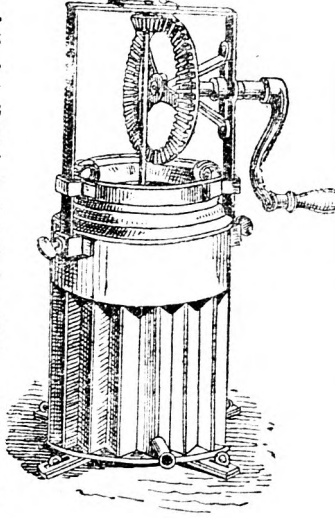
Ujor nan javított

VAJKÖPÜLŐ

(VÁSÁRHELYI szabadalma.)

14 óra perc alatt a legegyszerűbb kezeléssel méltó és tejből, tejszín- vagy tejfölből a legízletesebb **tea-vaj** készíthető. Kiténtetve a **pesti orsz. kiállításon 1885-ben,** a **budapesti orsz. gazdasági egyesület,** továbbá

a **berlini tejterlők nagy egylete és az argemündi orsz. gazdasági egyesület által megvizsgálva és kiténtetve. 10-12% megtakarítás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó édes tej a háztartásban még használható. A készülék még emulgetőhöz is nagyon kitűnő és ezért a budapesti m. kir. vegytani kísérleti állomás által ki lett tüntetve.**



Bécs, 1873. Erdem-érem.

Budapest, 1885. Nagy diszokl.

Eszék, 1889. Disz-oklevél.

N.-Palánka, 1887. Arany-érem.

London, 1878. Disz-oklevél.

CSIK JÓZSEF

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgyár BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.

A t. építész és építómester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, községi és egyházi előljáróságok, valamint a nagyérdemű építő-közönség kényelmére

Szabadkán: Mészáros és Krigovszky

urak vaskereskedésében a kiskápolna mellett raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-czement és vízhatlan mész

folytonosan legjobb s egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetnek.

Páris, 1867. Bronz érem.

Ujvidék, 1875. Arany érem.

Kecskemét, 1872. Ezüst érem.

Szeged, 1878. Erdem érem

Trieszt, 1883. Arany érem.

Hoffert és Schrantz,

BUDAPEST,

V. Yáczí-körút 76.

Gazdasági gépjár és vasöntőde

gőzcsepőkészítőkészleteket,

továbbá 2 $\frac{1}{2}$, 3 és 4 loerjű szabadalm. páncélizetes gőzcsepőkészleteket, azonkívül a legjobb sorvetőgépeket „Király-Drill“ és „88-as Drill“, egyetemese aczél Rayol ekéket, valamint minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket jutányos árák mellett. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

ajánlják általánosan a gazdasági elismert legnagyobb 6 és 1 loerjű verőféles rendszerű szabad.